



Музейна педагогіка в науковій освіті

Міжнародна науково-практична
конференція

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ
ТА ІНФОРМАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ**

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК УКРАЇНИ

**НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ
ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК УКРАЇНИ**

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ МИСТЕЦТВ УКРАЇНИ

**НАЦІОНАЛЬНИЙ ЦЕНТР
«МАЛА АКАДЕМІЯ НАУК УКРАЇНИ»**

**НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ М. П. ДРАГОМАНОВА**

КАФЕДРА ЮНЕСКО З НАУКОВОЇ ОСВІТИ

1-2 грудня 2022 року, м. Київ

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ
І НАУКИ УКРАЇНИ

МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ ТА
ІНФОРМАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК
УКРАЇНИ

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ
ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК УКРАЇНИ

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ
МИСТЕЦТВ УКРАЇНИ

НАЦІОНАЛЬНИЙ ЦЕНТР
«МАЛА АКАДЕМІЯ НАУК УКРАЇНИ»

НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ М. П. ДРАГОМАНОВА
КАФЕДРА ЮНЕСКО З НАУКОВОЇ ОСВІТИ

МУЗЕЙНА ПЕДАГОГІКА В НАУКОВІЙ ОСВІТІ

*Збірник тез доповідей учасників
Міжнародної науково-практичної конференції*

(Київ, 1–2 грудня 2022 року)

Київ
Національний центр
«Мала академія наук України»
2022

УДК 37
М89

*Рекомендовано до друку вченою радою
Інституту педагогіки НАПН України
(протокол № 13 від 31 листопада 2022 р.)*

Редакційна колегія:

С. О. Довгий, доктор фізико-математичних наук, професор, академік НАПН і НАН України;

О. М. Топузов, доктор педагогічних наук, професор, академік НАПН України;

В. А. Бітаєв, доктор філософських наук, професор, академік НАМ України;

М. В. Головка, доктор педагогічних наук, доцент;

В. Б. Дунець, кандидат політичних наук;

В. В. Щепанський, кандидат філософських наук;

К. Ю. Ладоня, доктор філософії в галузі філології (відповідальний редактор)

Музейна педагогіка в науковій освіті : збірник тез доповідей учасників Міжнародної науково-практичної конференції, м. Київ, 1–2 грудня 2022 р. / за наук. ред. С. О. Довгого. — Київ : Національний центр «Мала академія наук України», 2022. — 430 с.

DOI: <https://doi.org/10.32405/978-617-7945-49-8-430>

ISBN 978-617-7945-49-8

У виданні зібрано тези доповідей, які були представлені на Міжнародній науково-практичній конференції «Музейна педагогіка в науковій освіті», що відбулася 1–2 грудня 2022 р. у м. Києві.

УДК 37

Матеріали подано в авторській редакції. За достовірність фактів, цитат, посилань на джерела та вживання назв документів, власних імен тощо несуть відповідальність автори публікацій.

ЗМІСТ

Санна Альтнодер	
Вступне слово	15
Сергій Бабак	
Вступне слово	19
Станіслав Довгий	
Вступне слово	21
Олексій Шкуратов	
Вступне слово	23
Ростислав Карандеєв	
Вступне слово	25
Олег Рафальський	
Вступне слово	27
Олег Топузов	
Вступне слово	29
Валерій Бігаєв	
Вступне слово	31
Мікко Милликоскі	
Розбудова наукового капіталу суспільства.....	33

НОВІ ПІДХОДИ ТА МЕТОДИ В МУЗЕЙНІЙ ПЕДАГОГІЦІ

Атаманчук Вікторія

Портал Шевченка: особливості музейних 3D-турів..... 38

Бабкова Алла

Релігійна освіта молоді як формування світогляду і культури у суспільстві (нові акценти музейної педагогіки в умовах воєнного стану)..... 40

Голобородов Костянтин

Виклики російсько-української війни для музею Другої світової війни (на прикладі кіномuzeю)..... 45

Горбул Тарас

Диджиталізація культурної спадщини як напрям розвитку музейної педагогіки..... 49

Казначєєва Людмила

До питання змін сучасних вітчизняних музеїв..... 52

Караманов Олексій

Педагогічні аспекти діяльності музею в системі індивідуальної та колективної пам'яті 56

Корнієнко Ольга

Історична реконструкція як елемент музейної педагогіки у сучасному освітньому середовищі (НУШ) 59

Кравчук Ольга

Дидактична ресурсність музейних експозицій у роботі з компенсації освітніх втрат учнів і вчителів..... 64

Крисенко Ілона

Шкільний музей як центр освітньо-виховної роботи школи..... 66

Кушнір Людмила

Дидактичний потенціал віртуальних музеїв для уроків контролю та корекції навчальних досягнень учнів (на прикладі Національного музею історії України)..... 68

Ліпісовецька Наталія

Музейна педагогіка як засіб формування
творчої особистості 74

Маковоз Олег

Вікіпедія при викладанні фізики 77

Малієнко Юлія, Ремех Тетяна

Музеї, музейний простір у змісті
підручника О. Пометун, Ю. Малієнко, Т. Ремех
«Досліджуємо історію і суспільство»
(інтегрований курс, 5 клас)..... 79

Паска Андрій

Виховання національної свідомості та патріотизму
засобами музейної педагогіки у закладах освіти
Івано-Франківщини 83

Рибалка Ольга

Музейні уроки як інноваційна методика
навчально-виховного процесу на уроках
зарубіжної літератури 89

Русаков Сергій

Культурна біографія як підхід методології колообігу
культури в контексті музейної педагогіки..... 92

Савченко Олексій, Савченко Тетяна, Аджієва Есма

Кримськотатарська спадщина в колекції
Національного музею історії України. Специфіка
її атрибуції та репрезентації 95

Свириденко Денис

Проект ЮНЕСКО «Навчати та вчитися за допомогою
нематеріальної культурної спадщини»: європейський
досвід та українські перспективи..... 98

Iryna Slipukhina, Ihor Chernetskyi, Yaroslav Savchenko

Interactive science museums: ste(a)m context 100

Соляник Тетяна

Музейне заняття як сучасна форма музейної комунікації
(з досвіду роботи Художньо-меморіального
музею І. Ю. Репіна)..... 103

Стрижак Олександр, Савченко Ірина, Белан Тетяна

Онлайн (віртуальний) музей як інноваційний
інструмент вшанування історичної пам'яті,
наукової спадщини академіка НАН України
Бориса Євгеновича Патона..... 108

Тишковець Марія

STEM-проект «Проектування і діяльність музею» 112

Ткаченко Валентина

Музейна педагогіка: форми та методи
науково-освітньої роботи (з досвіду Сумського обласного
художнього музею ім. Н. Онацького)..... 115

Ткаченко Маргарита

Гейміфікація творчості Тараса Шевченка
в Національному заповіднику
«Батьківщина Тараса Шевченка» 124

Тюска Валентина

Нові підходи музейної педагогіки в екскурсійній
практиці..... 128

Черкасіна Інна

Шкільний музей як засіб формування
національної ідентичності та громадянської
компетентності учнів закладів загальної середньої освіти 131

Шпінь Валентина

Музейна педагогіка як елемент національно-патріотичного
виховання 134

Юсова Олена

Виклики діяльності сучасного музею 137

НАУКОВА ОСВІТА Й ЗАЛУЧЕННЯ ДО НАУКИ: ДОСВІД
ЦЕНТРІВ І МУЗЕЇВ НАУКИ

Джурило Аліна

Музейна педагогіка як інструмент забезпечення якості освіти: досвід Великобританії..... 142

Дуброва Марія

Тимчасові виставки під час війни: освіта чи порятунок експонатів? (досвід роботи Музею науки МАН у Львові)..... 146

Сгоров Віктор

Альтернативи профорієнтації молоді у високотехнологічні сектори 148

Жванко Любов, Одарченко Андрій, Михайлов Валерій

Музейний комплекс Державного біотехнологічного університету: перший досвід інтерпретації наукової спадщини Alma Mater..... 151

Коваленко Наталія

Спостережне дослідження взаємодії дітей з інтерактивними експонатами 157

Лихман Ольга

Сучасний підхід використання освітнього середовища Зразкового геолого-краєзнавчого музею..... 162

Макарова Анна

Наукові шоу та презентації як спосіб популяризації науки серед молоді у Музеї науки..... 166

Поліхун Наталія

Наукові та практичні засади створення освітніх програм для обдарованих дітей у Музеї науки..... 168

МУЗЕЙНА ПЕДАГОГІКА В ПОЗАШКІЛЬНІЙ ОСВІТІ

Бабенко Валентина

Час розмиває дороги в минуле, та пам'ять
нетлінна у серці живе..... 176

Гаврилюк Олена

Музейна педагогіка у зразковому музеї історії
Центру позашкільної освіти м. Володимира 180

Дунець Василь

Музеї науки під час війни: досвід створення інтерактивних
науково-освітніх просторів 185

Карчина Лариса

Виховний потенціал музейної педагогіки:
сучасний аспект 188

Лещук Олександр

Виховання учнівської молоді у позашкільному
закладі засобами музейної справи 191

Маньковська Руслана

Музейна педагогіка і позашкільля: особливості
взаємодії в умовах воєнного часу 196

Сапухіна Олена

Можливості музейної педагогіки в освітньому процесі
закладу позашкільної освіти 200

Тернавський Олександр

Музейна педагогіка в актуалізації культурної спадщини
в умовах війни 203

Хомик Тетяна

Освітній простір музею в умовах дистанційного навчання
(педагогічний досвід відділення літературознавства,
фольклористики та мистецтвознавства КЗ ЛОР «Львівська
обласна Мала академія наук учнівської молоді»)..... 204

Шевченко Ольга

Музей — виховний осередок школи
та позашкільця..... 208

Шидлаускас Наталія

Виховний потенціал музейної педагогіки..... 212

ОСОБЛИВОСТІ МУЗЕЙНОЇ ПЕДАГОГІКИ В КОНТЕКСТІ
ЗМІШАНОГО НАВЧАННЯ

Воловяшко Тетяна

Актуальність музейної педагогіки під час
змішаного навчання..... 218

Гайнетдінов Дмитро

Мережеві формати музейної педагогіки: досвід
Національного музею історії України
у Другій світовій війні 223

Гуменюк Оксана

Навчаємо один одного в контексті змішаного
навчання..... 228

Дашевська Таміла

Роль музеїв в організації освітнього процесу 232

Жадан Оксана

Діяльність Пархомівського художнього музею
ім. П. Ф. Луньова в контексті музейної педагогіки 234

Засекін Дмитро

Розкриття на уроках фізики ролі техніки і технологій
засобами експозицій технічних музеїв..... 238

Іванійчук Таїсія, Стефанчишена Тетяна

Музейна педагогіка у наково-освітньому середовищі
університету: досвід діяльності відділу рідкісних та цінних
видань наукової бібліотеки Національного університету
«Одеська юридична академія» 241

Ляхович Наталія

Особливості застосування елементів музейної педагогіки на уроках англійської мови в контексті змішаного навчання 246

Мельник Наталія

Виховуємо патріотів 249

Мінакова Наталія

Пріоритетні аспекти діяльності шкільного музею в сучасних умовах 253

Овсянко Денис

Віртуальна екскурсія музеєм: досвід та перспективи 257

Песоцька Юлія

Досвід ЗВО щодо використання засобів музейної педагогіки під час організації освітнього процесу..... 260

Писаревська Наталія

Музеї та виклики часу 262

Постова Катерина

Використання можливостей віртуальних музеїв у курсі «Пізнаємо природу» 267

Ступак Любов

Музейна практика в інноваційному просторі..... 271

Трач Світлана

Педагогіка партнерства як ключова складова сучасної музейної педагогіки 276

ВПЛИВ ВОЄННОГО СТАНУ НА НАУКОВО-ОСВІТНЮ РОБОТУ
МУЗЕЇВ В УКРАЇНІ

Астахова Катерина, Коваленко Надія

Науково-дослідні розвідки музейного комплексу Харківського гуманітарного університету «Народна українська академія» під час воєнного стану 282

Барська Ганна, Васецька Олеся, Халимон Олена Проект «Мандрівний філософ Григорій Сковорода» Полтавського краєзнавчого музею імені Василя Кричевського	284
Білоруська Люба Музейна педагогіка в актуалізації культурної спадщини в умовах війни (на прикладі ДНЗ «Львівське ВПУ харчових технологій»).....	290
Бондаренко Вікторія Сучасна інтерпретація історії освіти в онлайн-проектах Педагогічного музею України.....	294
Вельчева Катерина, Фадєєва Наталія Роль музею у навчально-виховному процесі у період воєнного стану	296
Водоп'ян Вікторія Напрями діяльності краєзнавчого музею в умовах воєнного стану	299
Гринів Леся Музей історії школи та мікрорайону Опришівці.....	303
Демиденко Надія Діяльність Роменського музею Олександри Деревської: ретроспектива та сьогодення.....	308
Іванець Оксана Державний політехнічний музей імені Бориса Патона під час воєнного стану в Україні 2022 року	313
Івченко Богдан Використання в музейній роботі онлайн-курсу для дітей 6–11 років з правил поведження на вибухонебезпечних територіях	318

Карлова Ольга

Робота музейного комплексу «Перемога» Харківської загальноосвітньої школи I–III ступенів № 97 Харківської міської ради Харківської області в умовах воєнного стану 321

Коханенко Юлія

Вплив воєнного стану на науково-освітню роботу музеїв України 325

Крючкова Ганна

Вплив воєнного стану на науково-освітню роботу музеїв в Україні 327

Кулінська Галина

Вплив воєнного стану на науково-освітню роботу музеїв в Україні 331

Лавренко Валерія

Музейний освітній хаб в умовах війни: від інтуїтивних рішень до формування стратегії (з досвіду Дніпропетровського національного історичного музею імені Д. І. Яворницького) 334

Літвінчук Юрій

Збереження Україною пам'яток культури в умовах повномасштабної російської агресії 338

Мазур Віктор

Робота музеїв при закладах освіти Закарпатської області в умовах воєнного стану — здобутки та проблеми 341

Палинчак-Кутузова Василина

Науково-освітня робота тилових музеїв в умовах повномасштабної війни (на прикладі КЗ «Закарпатський обласний краєзнавчий музей ім. Т. Легоцького» ЗОР) 344

Пільтяй Наталія

Освітня діяльність Національного заповідника «Гетьманська столиця» в умовах воєнного стану 348

Проців Микола «Україна — країна переможців!» — тематичний урок у Бережанському краєзнавчому музеї.....	353
Прядко Наталія Роль музеїв в освітньому процесі у період воєнного стану	358
Пушкар Ірина Реалії сьогодення музеїв Харківщини	370
Ричкова Лариса, Зарянська Тетяна Актуалізація культурної спадщини в умовах війни через роботу музею історії школи	371
Рябова Оксана Музей як оберіг культурної спадщини українського народу..	373
Савчук Надія Робота шкільного краєзнавчого музею в умовах воєнного часу.....	377
Сідельова Ірина Онлайн-програми Харківського художнього музею з музейної педагогіки в умовах воєнного часу	381
Троцинська Олена Освітня діяльність Національного історико-культурного заповідника «Чигирин» у період воєнного стану	384
МУЗЕЙНА КОМУНІКАЦІЯ В УМОВАХ ВІЙНИ	
Барвінок Юлія Робота «Дитячого музейного простору» історико-архітектурного комплексу «Резиденція Б. Хмельницького НІКЗ «Чигирин» в умовах воєнного стану	390
Біксей Людмила Музейна комунікація в умовах війни.....	396

Браташук Марія

Участь історико-краєзнавчих музеїв у процесі національно-патріотичного виховання дітей та молоді в умовах воєнного стану (на прикладі роботи історико-краєзнавчого музею «Народна скарбниця») 400

Малець Тетяна

Українська світлиця..... 405

Мосенкіс Юрій, Димшиць Едуард, Лубинська Марія

Українські музеї за кордоном у воєнний час 406

Пальона Ольга

Музейна комунікація під час повномасштабної війни: досвід роботи Музею історії міста Краматорської міської ради 409

Пісцова Марія

Майстер-клас — активна форма музейної комунікації..... 413

Рокицька Ольга

Шкільний музей у національно-патріотичному вихованні учнівської молоді 416

Удовиченко Ірина

Музей як культурний хаб у період воєнного стану 422

and Google Art Project. *International Journal of Instructional Technology and Distance Learning*, 2015, № 12(1), P. 3–15.

7. Abduraheem K., Sheri, J. Significance of Digitization of the Cultural Heritage: In the Context of Museums, Archives, and Libraries. In *Handbook of Research on the Role of Libraries, Archives, and Museums in Achieving Civic Engagement and Social Justice in Smart Cities*, 2022. P. 252–263.

ДО ПИТАННЯ ЗМІН СУЧАСНИХ ВІТЧИЗНЯНИХ МУЗЕЇВ

Казначеева Людмила,

кандидат історичних наук, доцент,
доцент кафедри івент-індустрій, культурології та музеєзнавства,
Рівненський державний гуманітарний університет, м. Рівне
kaznacheeva1710@gmail.com

Не встигли вітчизняні культурні інституції, у тому числі й музеї, оговтатися від карантинних обмежень, як знову виклик, і ще страшніший: повномасштабне вторгнення, справжня війна на усій території України. Попри дискусії: на часі, чи не на часі нині розвиток музеїв, — вони функціонують, працюють у складних умовах, намагаються викристалізувати свої візії. І у майбутньому на нас чекає копітка і непроста робота, аби відбудувати зруйноване ворогом, музеєфікувати сучасні події, що відбуваються.

Для цього варто вже сьогодні поміркувати — що і як потрібно змінити в музеях? Сучасна дослідниця Катерина Смаглій, акцентуючи увагу на системних проблемах у музейному середовищі, які, на жаль, ніяк не вирішувалися останнім часом, запропонувала так звані «шляхи реанімування» сучасного вітчизняного музейного середовища, які, безперечно, потребують діалогу. Це брак науково-методичного забезпечення діяльності музеїв через відсутність спеціалізованої науково-дослідної інституції, необхідність створення нового музейного дискурсу, потреба у децентралізації музейного управління шляхом відокремлення музеїв від держави, посилення ролі незалежних громадських рад, оптимізація музейної мережі,

адміністративна реформа та зміцнення регіональних зв'язків між музеями, забезпечення прозорого державного та недержавного фінансування музеїв, а також підвищення професійного рівня музейних працівників [5].

Музеї мають змінюватися, адаптуватися до вимог сучасності. Для цього справді потрібно робити численні кроки: вивчати аудиторію, робити опитування, долучаючи молодь та студентство, впроваджувати сучасні технології, зважаючи на тотальний вплив інтернету та використання смартфонів. Сучасну людину, особливо дітей та молодь, непросто «відірвати» від гаджетів, тому варто спробувати використати цей реальний факт.

Цікавим є зреалізований у цьому напрямі досвід провідних вітчизняних музеїв — Національного художнього музею України (NAMU), Музею мистецтв імені Богдана та Варвари Ханенків, Одеського художнього музею. Розуміючи сучасні реалії, музеї після проведених досліджень аудиторії видозмінили свою комунікацію з відвідувачами, скомбінувавши її із форматом онлайн. Працівники музеїв просувають свою діяльність у соціальних мережах, проводять на сторінках Instagram, Facebook онлайн-конкурси, заохочують призами та подарунками дописи з хештегами та ін. У контексті таких змін NAMU також здійснив ребрендинг, використавши сучасні інструменти айдентики: створив лого, змінив шрифти, ввів принти та колажі [2].

У сьогоденних умовах тотальної цифровізації та диджиталізації важливим є активне використання у практиках музеїв новітніх технологій, зокрема віртуальної та доповненої реальності, які осучаснюють та поживляють музейний простір багатовимірними проєкціями експонатів, пропонуючи відвідувачам абсолютно нові емоції. У музеях потроху відбувається процес створення та впровадження цифрового контенту, з'являються віртуальні експозиції, медіапродукт стає невід'ємною частиною музейного предмету та ін. Щодо застосування доповненої реальності одним із варіантів можна назвати спеціально створені застосунки та додатки для гаджетів, які використовують у інтерактивних інсталяціях та виставках.

Цікаво, що у світових музеях уже пропонують не лише багатомірну візуалізацію музейних експонатів, а й передавання звуків, запахів, відчуттів [1]. Чимало вітчизняних музеїв уже мають досвід використання диджитал-технологій у своїй роботі. І нині точаться дискусії — чи витіснить із часом віртуальність реальні музеї? Це питання поки лишається відкритим, але варто констатувати, що, безперечно, віртуальний простір вже є додатковим середовищем та полем діяльності для сучасних музеїв з метою активізації залучення відвідувачів музею та розширення його аудиторії.

Цікавий досвід використання інтерактивних інноваційних технологій та впровадження нових форм діяльності належить Національному культурно-мистецькому та музейному комплексу «Мистецький арсенал», який упродовж останніх п'ятнадцяти років є творчою лабораторією, яка успішно інтегрує сучасне мистецтво та музейну справу, синтез мистецтв у контексті соціокультурного проектування, пропонуючи інноваційні культурні та музейні продукти. Серед них — масштабні проекти, у тому числі міжнародні, виставки з використанням наукових досягнень та інтерактиву, мистецькі форуми, освітні та навчально-ігрові програми, у тому числі й для дітей та молоді, бієнале сучасного мистецтва та ін. Безперечно, «Мистецький арсенал» є прикладом сучасної культурної інституції, котра започаткувала нові стандарти у культурному житті України та генерує позитивні зміни як у вітчизняному, так і у світовому музейному просторі, досвід якого варто вивчати та втілювати [3, с. 104].

Окремо хочеться звернути увагу на залучення запрошених кураторів — при організації експозицій, виставок, інсталяцій вони можуть вдихнуть нові ідеї, концепції та смисли у діяльність музеїв. Цікаву практику цьому напрямі має, приміром, Музей сучасного мистецтва в Одесі (МСМО), який, починаючи з 2008 року, провів п'ять бієнале сучасного мистецтва. На останніх Одеських бієнале, що відбулися 2015 та 2017 року, були запрошені вітчизняні куратори Мирослав Кульчицький та Михайло Рашковецький, які з локальної події перетворили Одеську бієнале сучасного мистецтва на подію всеукраїнського

масштабу [4, с. 121–126]. Незважаючи на обмежені фінансові та технічні ресурси, ними були реалізовані сучасні концептуальні та стилістичні ідеї, втілені спеціальні проекти, долучені різні арт-майданчики та музейні приміщення міста. Цікавими є експерименти окремих кураторів, які для своїх проектів задіюють усі наявні музейні підвали, вуличний простір та середмістя, використовують експериментальні «інтервенції в основні музейні експозиції», при цьому наголошуючи, що будь-яке втручання в сталий музейний простір повинен здійснюватися дуже виважено та обережно [4, с. 75].

Щодо аудиторії, окрему увагу варто зосередити на формуванні безбар'єрності та доступності до музейних продуктів. Певний успішний досвід у цьому має «Мистецький арсенал», де цілеспрямовано працюють і над створенням безперешкодного та комфортного простору, і над підготовкою та проведенням широкого комплексу програм та спеціальних активностей, адаптованих для людей з інвалідністю [3, с. 107–108].

Скромні роздуми автора не претендують на глибоку аналітичну наукову розвідку, а лише мають на меті привернути увагу спільноти до окремих важливих площин музейної сфери, продовжуючи дискусію щодо майбутнього розвитку вітчизняних музеїв.

Використані джерела

1. Гончарова Н. Технологія доповненої реальності в музейній педагогіці. URL: https://lib.iitta.gov.ua/729775/1/Honcharova_Museums_2021.pdf
2. Гордієнко Т. Музеї йдуть у соцмережі. Це мода, чи необхідність? URL: <https://ms.detector.media/sotsmerezhi/post/22836/2019-05-07-muzei-ydut-u-sotsmerezhi-tse-moda-chy-neobkhdnist/>
3. Івановська Н.В. Проект «Мистецький арсенал» у часопросторі культури України початку XXI століття: дис. канд. мистецтвознавства (доктора філософії): 26.00.01. Київ, 2017
4. Погребняк О., Чепурний Д., Яковленко К. Кураторський посібник. Київ: ІЗОЛЯЦІЯ. Платформа культурних ініціатив, 2020.
5. Смаглій К.В. Європейський досвід реформування музейної сфери. URL: http://ekmair.ukma.edu.ua/bitstream/handle/123456789/4581/Smahliy_Yevropeys%27kyu_dosvid.pdf?sequence=1&isAllowed=y

НАУКОВЕ ВИДАННЯ

МУЗЕЙНА ПЕДАГОГІКА В НАУКОВІЙ ОСВІТІ

*Збірник тез доповідей учасників
Міжнародної науково-практичної конференції*

Наша сторінка у Facebook
<https://cutt.ly/2TyzyJc>

Літературний редактор:
Видайчук Т. Л.

Обкладинка, верстання, дизайн:
Ладо́ня К. Ю., Буянова А. А.

Фотографії, представлені у збірнику,
зроблені в Музеї науки Малої академії наук України (м. Київ)
Фотограф: Міщенко М.

Підписано до друку 05.12.2022 р. Зам. № 011222.
Формат 60x84 1/16. Гарнітура Droid Serif. Друк цифровий.
Папір офс. 80 г/м². Ум. друк. арк. 19,07.
Наклад 300 прим.

Видавництво: Національний центр «Мала академія наук України»,
Кловський узвіз, буд. 8, м. Київ, 01021

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи:
ДК № 6999 від 04.12.2019